

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНИКА**

Факультет історії, політології і міжнародних відносин

Кафедра міжнародних економічних відносин

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Економіка підприємства

Освітня програма «Управління міжнародним бізнесом»

Спеціальність 073 «Менеджмент»

Галузь знань 07 «Управління і адміністрування»

Затверджено на
засіданні кафедри
міжнародних економічних
відносин
Протокол № 1 від «29» серпня 2022 р.

м. Івано-Франківськ – 2022

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Опис дисципліни
3. Структура курсу
4. Система оцінювання курсу
5. Оцінювання відповідно до графіку навчального процесу
6. Ресурсне забезпечення
7. Контактна інформація
8. Політика навчальної дисципліни

1. Загальна інформація

Назва дисципліни	Економіка підприємства
Освітня програма	Управління міжнародним бізнесом
Спеціалізація (за наявності)	
Спеціальність	073 Менеджмент
Галузь знань	07 Управління і адміністрування
Освітній рівень	Бакалавр
Статус дисципліни	обов'язкова дисципліна
Курс / семестр	1/2
Розподіл за видами занять та годинами навчання (якщо передбачені інші види, додати)	Лекції – 30 год. Практичні заняття – 30 год. Самостійна робота – 120 год.
Мова викладання	Українська
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pro/

2. Опис дисципліни

Мета та цілі дисципліни	
<p>Метою викладання навчальної дисципліни «Економіка підприємства» є формування здатностей самостійно мислити, приймати управлінські рішення, виконувати комплексні економічні розрахунки для ефективного здійснення господарської діяльності на рівні підприємств.</p> <p>У результаті вивчення дисципліни «Економіка підприємства» студенти зможуть (згідно Стандарту вищої освіти першого (бакалаврського) рівня галузі знань 07 «Управління та адміністрування», спеціальності 073 « »):</p> <p style="padding-left: 20px;">Основними завданнями вивчення студентами дисципліни «Економіка підприємства» є:</p> <ul style="list-style-type: none"> –формування у студентів теоретичних знань і практичних навичок організації успішного та ефективного функціонування підприємства, що супроводжується сукупністю економічних процесів на рівні підприємства –набуття студентами вмінь застосовувати аналітичні технології діагностики ефективності використання окремих видів ресурсів –опанування сучасними методиками пошуку напрямів й резервів підвищення результативності діяльності підприємства та забезпечення його розвитку 	
Компетентності	
<p>Загальні компетентності:</p> <p>ЗК4. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях</p> <p>ЗК8. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.</p> <p>ЗК11. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.</p> <p>ЗК12. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).</p> <p>Спеціальні компетентності:</p> <p>СК1. Здатність визначати та описувати характеристики організації.</p> <p>СК2. Здатність аналізувати результати діяльності організації, зіставляти їх з факторами впливу зовнішнього та внутрішнього середовища.</p> <p>СК3. Здатність визначати перспективи розвитку організації.</p> <p>СК10. Здатність оцінювати виконувані роботи, забезпечувати їх якість та мотивувати персонал організації.</p> <p>СК11. Здатність створювати та організовувати ефективні комунікації в процесі управління.</p> <p>СК12. Здатність аналізувати й структурувати проблеми організації, формувати обґрунтовані рішення.</p>	
Програмні результати навчання	
<p>ПРН 4. Демонструвати навички виявлення проблем та обґрунтування управлінських рішень.</p> <p>ПРН 5. Описувати зміст функціональних сфер діяльності організації.</p> <p>ПРН 6. Виявляти навички пошуку, збирання та аналізу інформації, розрахунку показників для обґрунтування управлінських рішень.</p>	

3. Структура дисципліни

№ з/п	Тема	Результати навчання	Завдання
1.	<i>Тема 1.</i> Теорії підприємств і основи підприємництва	Володіти знаннями щодо теорій та моделей підприємств; демонструвати знання про економіко-правові аспекти	– Тести; – Контрольні запитання;

		підприємств; описувати механізм діяльності підприємства	– Кейси; – Завдання для індивідуальної роботи; – Завдання для самостійної роботи
2.	<i>Тема 2.</i> Види підприємств, їх організаційно-правові форми	Демонструвати знання створення підприємства та знати правові основи його функціонування; класифікація підприємств. Види господарських товариств. Установчі документи господарських товариств. Розуміти види інтеграційних форм підприємств і організацій.	– Тести; – Контрольні запитання; – Кейси; – Завдання для індивідуальної роботи; – Завдання для самостійної роботи
3.	<i>Тема 3.</i> Зовнішнє середовище господарювання підприємств	Знати основні підходи до розуміння середовища господарської організації Розуміти структуру зовнішнього середовища функціонування підприємства. та мікросередовища господарювання підприємства, його елементи. Розуміти та вміло застосовувати модель «галузевої конкуренції» М. Портера	– Тести, – Контрольні запитання, – Кейси, – Завдання для індивідуальної роботи, – Завдання для самостійної роботи
4	<i>Тема 4.</i> Структура та управління підприємством	Розуміти склад виробничої структури підприємства; види виробничих структур підприємства; чинники виробничої структури; принципи формування виробничих структур. Демонструвати навички класифікації методів управління	•Тести, •Контрольні запитання, •Кейси, •Завдання для індивідуальної роботи, •Завдання для самостійної роботи
5	<i>Тема 5.</i> Ринок і продукція	Ідентифікувати типи ринкової структури, види ринків, принципи поведінки суб'єктів господарювання на ринку. Розуміти ринкову інфраструктуру, складові елементи ринкової інфраструктури. Товарна і цінова політика підприємства.	•Тести, •Контрольні запитання, •Кейси, •Завдання для індивідуальної роботи, •Завдання для самостійної роботи
6	<i>Тема 6.</i> Персонал підприємства, продуктивність і оплата праці	Демонструвати знання щодо кадрів підприємства, розуміти їх склад і структуру; вміти розраховувати чисельність працюючих на підприємстві. Вміти вимірювати продуктивність праці; демонструвати знання щодо поняття, видів та шляхів росту заробітної плати. Знати форми і системи оплати	• Тести, • Контрольні запитання, • Кейси, • Завдання для індивідуальної роботи, • Завдання для самостійної роботи

		праці. Мати навички обґрунтування дієвих інструментів мотивування персоналу організації	
7	Тема 7. Основний капітал підприємства	Сутність та види капіталу підприємства. Володіти класифікацією, структурою основних фондів, знати фактори, що визначають структуру основних фондів. Використовувати методи оцінки основних фондів. Визначати показники ефективності відтворення та використання основних фондів; шляхи підвищення ефективності використання і основні напрямки інтенсифікації відтворення основних фондів	<ul style="list-style-type: none"> • Тести; • Контрольні запитання; • Кейси; • Завдання для індивідуальної роботи; • Завдання для самостійної роботи
8	Тема 8. Оборотний капітал підприємства	Знати склад та структуру оборотних коштів підприємства. Загальна характеристика та нормування оборотних коштів. Володіти класифікацією оборотних коштів підприємства. Вміти визначати потреби підприємства в оборотних коштах; оцінювати ефективність використання оборотних коштів.	<ul style="list-style-type: none"> • Тести; • Контрольні запитання; • Кейси; • Завдання для індивідуальної роботи; • Завдання для самостійної роботи
9	Тема 9. Інтелектуальний капітал підприємства	Набуття знань про сутність інтелектуального капіталу; визначення складових елементів категорії «інтелектуальний капітал»; володіти методологією оцінки вартості об'єктів інтелектуальної власності	<ul style="list-style-type: none"> • Тести; • Контрольні запитання; • Кейси; • Завдання для індивідуальної роботи; • Завдання для самостійної роботи
10	Тема 10. Іноваційно-інвестиційна діяльність підприємства	Вміння визначати сутність інновацій та інноваційної діяльності та її вплив на загальну діяльність підприємства; знання видів інноваційних процесів та їх реалізація на підприємстві; володіння методикою визначення економічної ефективності впровадження нової техніки (технічні нововведення)	<ul style="list-style-type: none"> • Тести; • Контрольні запитання; • Кейси; • Завдання для індивідуальної роботи; • Завдання для самостійної роботи
11.	Тема 11. Техніко-технологічна база й виробнича потужність підприємства	Визначати склад техніко-технологічної бази підприємства, володіти поняттям виробничої потужності підприємства, поняттям організації виробництва та якості продукції, знати основні методи її підвищення на підприємстві	<ul style="list-style-type: none"> • Тести; • Контрольні запитання; • Кейси; • Завдання для індивідуальної роботи; • Завдання для самостійної роботи
12.	Тема 12.	Володіти знаннями щодо залучення	• Тести;

	Інтернаціоналізація діяльності підприємства	підприємств до міжнародної економічної діяльності, процесу виходу підприємства на міжнародні ринки, застосовувати методи подолання бар'єрів входу на міжнародні ринки. Знати основні методи входу підприємства на зовнішні ринки та основні способи залучення іноземних інвестицій	<ul style="list-style-type: none"> • Контрольні запитання; • Кейси; • Завдання для індивідуальної роботи; • Завдання для самостійної роботи
13.	<i>Тема 13.</i> Витрати на виробництво та реалізацію продукції. Ціни та ціноутворення	Визначати собівартість продукції, застосовувати основні підходи до планування витрат виробництва, опанувати сучасні підходи до формування цін на продукцію підприємства; володіти методами визначення собівартості продукції	<ul style="list-style-type: none"> • Тести; • Контрольні запитання; • Кейси; • Завдання для індивідуальної роботи; • Завдання для самостійної роботи
14.	<i>Тема 14.</i> Фінансово-економічні результати діяльності підприємства	Знати особливості фінансово-економічної діяльності підприємства. Здійснювати розрахунок важливіших показників фінансово-економічних результатів діяльності підприємства; оцінювати й аргументувати оцінку результатів	<ul style="list-style-type: none"> • Тести; • Контрольні запитання; • Кейси; • Завдання для індивідуальної роботи; • Завдання для самостійної роботи
15.	<i>Тема 15.</i> Реструктуризація і санація підприємства. Кризова ситуація і банкрутство підприємства	Визначати причини кризового стану та банкрутства на підприємстві; володіти знаннями щодо типів антикризових заходів на підприємстві. Обґрунтовувати процес реструктуризації та санації підприємства. Знати процедуру оголошення банкрутства, процес ліквідації збанкрутілого підприємства	<ul style="list-style-type: none"> • Тести; • Контрольні запитання; • Кейси; • Завдання для індивідуальної роботи; • Завдання для самостійної роботи

4. Система оцінювання курсу

Накопичування балів під час вивчення дисципліни	
Види навчальної роботи	Максимальна кількість балів
Семінарські заняття	40
Бали за теми, винесені на лекційні заняття	30
Бали за індивідуальну роботу	20
Бали за самостійне опрацювання додаткової літератури	10
Максимальна кількість балів	100

5. Оцінювання відповідно до графіку навчального процесу

Робота на парах	Оцінка за контрольну роботу	Оцінка за індивідуальну роботу	Оцінка за самостійну роботу	Разом
40	30	20	10	100
• Оцінювання відповідей студентів на практичних заняттях відбувається за 100 бальною шкалою				

Підсумковий семестровий контроль у вигляді екзамену проводиться у формі виконання письмових, усних, письмово-усних та / або тестових екзаменаційних завдань. На екзамен виносяться питання, передбачені робочою навчальною програмою дисципліни, типові і комплексні задачі, завдання, що потребують творчої відповіді та вміння синтезувати отримані знання та застосувати їх для вирішення практичних завдань.

Перед екзаменом у терміни, визначені розкладом, обов'язково проводяться консультації. Перелік екзаменаційних питань чи завдань, що відповідають робочій навчальній програмі дисципліни, та критерії їх оцінювання за пропозицією викладача визначаються (затверджуються) кафедрою, включаються до робочої навчальної програми дисципліни і доводяться до здобувачів лектором на консультації.

Підсумкова оцінка з навчальної дисципліни розраховується як сума оцінок за аудиторне навчання та екзаменаційної оцінки (максимальна кількість – 100 балів).

Критерії поточного оцінювання:

Відповідно до Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти ДВНЗ «Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника» (введено в дію наказом ректора № 799 від 26.11.2019 р.; із внесеними змінами наказом № 212 від 06.04.2021 р.) та Положення про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника (Редакція 5) (введено в дію наказом ректора № 672 від 24.11.2022 р.) знання оцінюються як з теоретичної, так і з практичної підготовки відповідно до національної шкали за такими критеріями:

- «відмінно» – здобувач освіти міцно засвоїв теоретичний матеріал, глибоко і всебічно знає зміст навчальної дисципліни, основні положення наукових першоджерел та рекомендованої літератури, логічно мислить і будує відповідь, вільно використовує набуті теоретичні знання при аналізі практичного матеріалу, висловлює своє ставлення до тих чи інших проблем, демонструє високий рівень засвоєння практичних навичок;

- «добре» – здобувач освіти добре засвоїв теоретичний матеріал, володіє основними аспектами з першоджерел та рекомендованої літератури, аргументовано викладає його; має практичні навички, висловлює свої міркування з приводу тих чи інших проблем, але припускається певних неточностей і похибок у логіці викладу теоретичного змісту або при аналізі практичного матеріалу;

- «задовільно» – здобувач освіти в основному опанував теоретичними знаннями навчальної дисципліни, орієнтується в першоджерелах та рекомендованій літературі, але непереконливо відповідає, плутає поняття, додаткові питання викликають невпевненість або відсутність стабільних знань; відповідаючи на запитання практичного характеру, виявляє неточності у знаннях, не вміє оцінювати факти та явища, пов'язувати їх із майбутньою діяльністю;

- «незадовільно» – здобувач освіти не опанував навчальний матеріал дисципліни, не знає наукових фактів, визначень, майже не орієнтується в першоджерелах та рекомендованій літературі, відсутні наукове мислення, практичні навички не сформовані.

6. Ресурсне забезпечення

Матеріально-технічне забезпечення	Мультимедіа (відеофайли, рисунки, схеми)
Література:	
Основна	
1. Господарський кодекс України від 16.01.2003 № 436-IV: редакція від 16.10.2020 року. [Електронний ресурс]. Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15#Text	
2. Гринчуцький В.І., Карапетян Е. Т., Погрішук Б. В. Економіка підприємства: навч. посіб. для студентів вузів. 2-е вид., доп. і перероб. К.: Центр учбової літератури, 2020. 304 с.	
3. Економіка підприємства : підручник / під заг. ред. д.е.н., проф. Ковальської Л.Л. та проф. Кривов'язюка І.В. Київ : Видавничий дім «Кондор», 2020. 700 с.	
4. Економіка підприємства / Л.Л. Лазебник, В.В. Гурочкіна, Л.В. Слюсарева та ін.; за заг. ред. Л.Л. Лазебник. Ірпінь : Університет ДФС України, 2021. 426 с.	
5. Самуельсон П. Економіка: Підручник. Львів : Світ, 1993. 496 с.	
6. Яркіна Н.М. Економіка підприємства: Навч. посіб. Вид. 2-ге переб. і доп. К. : Видавництво Ліра, 2017. 600 с.	
7. Begg David, Ward Damian. Economics for Business. 6th edition. McGraw Hill / Europe, Middle East & Africa. 2020. 1155 p.	
8. Slomar John, Garratt Dean, Guest Jon, Jones Elizabeth. Economics for Business. 8th edition. Pearson. 2019.	
9. Waldmar Don E., Jensen Elizabeth J. Industrial Organization: Theory and Practice. 5th edition. Routledge. 2019. 744 p.	
10. Blair Roger, Mark Rush. Economics of Managerial Decisions. 1st edition. Pearson. 2018. 816 p.	
11. Cabra Luis M.B. Introduction to Industrial Organization. 2nd edition. The MIT Press. 2017. 440 p.	
12. Skripak Stephen J. Fundamentals of Business. Blacksburg, Virginia, USA. 2016. 442 p.	
13. Dorling Kindersley. How Business Works. DK. 2015. 352 p.	
Допоміжна	
14. Oxford Dictionary of Business and Management 5th ed. Oxford University Press, 2016.	
15. Fuhrmann Bettina. Introduction to Business and Economics: WU Bachelor Program Business and Economics – Study Material for the Entrance Exam. Vienna, 2019. URL.: https://www.wu.ac.at/fileadmin/wu/h/programs/bachelor/bbe/Aufnahmeverfahren/2019_Fuhrmann_B_Introduction_to_Business_and_Economics.pdf	
16. Gerald B. Halt, Jr., John C. Donch, Jr., Amber R. Stiles, Robert Fesnak. Intellectual Property and Financing. Strategies for Technology Startups. Springer, Cham, 2017.	
17. Niklas Elert, Magnus Henrekson, Mikael Stenkula. Institutional Reform for Innovation and Entrepreneurship. An Agenda for Europe. Springer, Cham, 2017.	
18. Гетьман О., Шаповал В. Економіка підприємства. Центр навчальної літератури. 2019. 488 с. (таблиці, схеми).	
19. Демиденко С. Л. Особливості стратегічного аналізу середовища підприємства. <i>Ефективна економіка</i> . 2015. № 9. URL: http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=4290	
20. Філіпович В.В. Розвиток теоретичних підходів до класифікації ринкових структур. [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://dspace.onu.edu.ua:8080/bitstream/pdf	

21. Економіка підприємства: ділові ігри, ситуації та імітаційні задачі: Навч.-метод. посіб. / Г. О. Швиданенко, І. М. Репіна, І. А. Іванов, О. А. Москаленко. К.: КНЕУ, 2006. 120 с.
22. Ковтуненко Ю. В., Олексійчук А. Г., Васалатій Т. М. Фактори зовнішнього середовища, які впливають на вибір стратегії виробничого підприємства. *Інвестиції: практика та досвід*. 2016. № 11. С. 55-58.
23. Маслак О. І., Воробйова Л. Д. Економіка промислового підприємства : навч. посіб. К. : ЦУЛ, 2016. 172 с.
24. Петришин Л. П. Теоретичні засади економічної поведінки підприємств. 2016. Вип. 2. С. 188-192
25. Пилявець В. М., Озима В. В., Заруба В. П. Інфраструктура товарного ринку: навчальний посібник. Київ: Аграрна освіта, 2015. 255 с.
26. Сімків Л. Є. Ринкова інфраструктура: елементи та значення в ринковій економіці. *Соціально-економічні проблеми сучасного періоду України*. 2020 Випуск 4 (144). С.3-7.

Ресурси курсу

Інформація про курс розміщена на сайті дистанційного навчання Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника
<https://d-learn.pro/>

7. Контактна інформація

Кафедра	<p>Кафедра міжнародних економічних відносин м. Івано-Франківськ, вул. Чорновола, 1, каб. 104. Тел.: +80342 75-20-27 Email: https://knev.pnu.edu.ua/ Ст. лаборант кафедри: Грушко Оксана Сторінки в соцмережах: https://www.facebook.com/groups/2021045604705063</p>
Викладач	 <p>Гринчуцький Валерій Іванович Доктор економічних наук, професор кафедри міжнародних економічних відносин</p>
Контактна інформація викладача	<p>+80342 75-20-27 valerii.hrynchutskyi@pnu.edu.ua</p>

8. Політика навчальної дисципліни

Академічна доброчесність	<p>Дотримання академічної доброчесності засновується на ряді положень та принципів академічної доброчесності, що регламентують діяльність здобувачів вищої освіти та викладачів університету. Ознайомитися з даними положеннями та документами можна за посиланням: https://pnu.edu.ua/положення-про-запобігання-плагіату/</p>
Пропуски занять (відпрацювання)	<p>Можливість і порядок відпрацювання пропущених здобувачем освіти занять регламентується <u>Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів освіти ДВНЗ «Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника»</u> (введено в дію наказом ректора № 799 від 26.11.2019 р.; із внесеними змінами наказом № 212 від 06.04.2021 р.).</p>
Виконання завдання пізніше встановленого терміну	<p>У разі виконання завдання здобувачем освіти пізніше встановленого терміну, без попереднього узгодження ситуації з викладачем, оцінка за завдання – «незадовільно», відповідно до <u>Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності студентів ДВНЗ «Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника»</u> (введено в дію наказом ректора № 799 від 26.11.2019 р.; із внесеними змінами наказом № 212 від 06.04.2021 р.).</p>
Невідповідна поведінка під час заняття	<p>Невідповідна поведінка під час заняття Невідповідна поведінка під час заняття регламентується рядом положень про академічну доброчесність та може призвести до відрахування здобувача</p>

	вищої освіти «за порушення навчальної дисципліни і правил внутрішнього розпорядку вищого закладу освіти», відповідно до <u>Положення про порядок переведення, відрахування та поновлення студентів вищих закладів освіти»</u> (затверджене наказом Міністерства України № 245 від 15.07.1996 р.).
Додаткові бали	Студент має змогу також отримати додаткові бали , пройшовши навчальний курс у вигляді неформальної освіти з отриманням сертифікату в межах тематики дисципліни впродовж навчального семестру; взявши участь у науковому, освітньому чи прикладному проєкті, конференції, круглому столі, інших видах наукової активності, які відповідають профілю дисципліни; опублікувавши наукову працю, яка відповідає профілю дисципліни. Відповідно до <u>Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності студентів ДВНЗ «Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника»</u> (введено в дію наказом ректора № 799 від 26.11.2019р.; із внесеними змінами наказом № 212 від 06.04.2021 р.). відповідні студенти можуть отримати додаткові бали на підставі рішенням кафедри міжнародних відносин.
Неформальна освіта	Можливість зарахування результатів неформальної освіти регламентується <u>Положення про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника (Редакція 3)</u> (введено в дію наказом ректора № 672 від 24.11.2022 р.).

Викладач

Гринчуцький В. І.